

Statistiken över 1950 års taxeringar

Av t. f. förste aktuarien John Bredal-Bauer

Under hösten 1950 överlämnade statistiska centralbyrån i vederbörlig ordning till finansdepartementet och riksräkenskapsverket de föreskrivna preliminära sammanfattningarna av dels utfallet av nämnda års taxering, dels inkomstfördelningen inom vissa yrkesgrupper för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. Dessutom lämnades i januari 1951 en preliminär redogörelse för bearbetningen av 1950 års längder över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt.

En sammanfattning av 1950 års taxerings- samt inkomst- och förmögenhetsstatistik meddelas härnedan. En utförligare redogörelse lämnas i statistiska centralbyråns berättelse "Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet inom yrkesgrupper taxeringsåret 1950", vilken nyligen utkommit.

I. Taxeringsutfallet år 1950

A. Fastighetstaxeringen.

Under år 1950 ägde ingen allmän fastighetstaxering rum. Några större förändringar i fastighetsvärdena ha därför icke inträffat mellan åren 1949 och 1950. Totalvärdet av all fastighetsskattepliktig fastighet uppgick enligt det sistnämnda årets taxering till 37.372,8 milj. kr., mot 36.148,0 milj. kr året förut, vilket innebär en ökning med 1.224,8 milj. kr. eller 3,4 %. Ökningen belöper nästan helt och hållet på annan fastighet, vars totalvärde vid 1950 års taxering — huvudsakligen på grund av nybyggnader — ökats med 1.221,0 milj. kr eller 4,4 % från 27.520,6 milj. kr till 28.741,6 milj. kr, under det att värdet av jordbruksfastighet, som uppgick till 8.631,2 milj. kr vid 1950 års taxering, ökats med endast 3,8 milj. kr.

Då det synes önskvärt, att även ledamöterna i beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna få möjlighet att ta del av föredragen och de förda diskussionerna, anmodas nämndernas ordförande att uppmana vederbörande kommun att anskaffa detta nummer åt ledamöterna. Om möjligt bör rekvisition vara expeditionen tillhanda före tryckningen, så att upplagan kan någorlunda fixeras.

De olika fastighetsslagens värde enligt 1950 års taxering framgår av nedanstående tab. 1.

TAB. 1

Fastighetsvärden, milj. kr.

Jordbruksfastighet	
Jordbruksvärde	6.049,7
Skogsvärde	2.458,3
Tomt- och industrivärde ..	123,2
Summa	8.631,2
Annan fastighet	
Markvärde	5.484,1
Byggnadsvärde	23.255,3
Parkvärde	2,2
Summa	28.741,6

Av totalvärdet av all skattepliktig fastighet avser något mer än 3/4 annan fastighet. Något mer än hälften eller 57 % belöper på fastigheter i städerna. Såsom naturligt är, finnes den övervägande delen av jordbruksfastigheterna på landsbygden; endast 4 % av jordbruksfastigheternas sammanlagda värde finnes i städerna. I fråga om annan fastighet avser 27,5 % landsbygden och 72,5 % städerna.

I det ovannämnda jordbruksvärdet, 6.049,7 milj. kr, ingår värdet av skogsmark med 700,3 milj. kr (11,6 %).

I fastighetstaxeringslängderna föras och summeras fastigheter tillhörande svenska aktiebolag för sig. Värdet av dylika fastigheter utgjorde vid 1950 års taxering 8.034,2 milj. kr, varav jordbruksfastighet 963,7 milj. kr, och annan fastighet 7.070,5 milj. kr.

Värdet av fastighetsskattefria fastigheter uppgick år 1950 till 3.711,1 milj. kr, varav 99,5 % avser annan fastighet. Omkring 1/3 av värdet belöper på staten tillhöriga fastigheter.

B. Inkomst- och förmögenhets- taxeringen.

En sammanfattning av utfallet av 1950 års taxering till statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt samt kommunal inkomstskatt lämnas i tab. 2.

TAB. 2.

Taxeringen enligt förordningen om statlig inkomstskatt

	Fysiska personer m. fl.	Övriga skattskyldiga	Samtliga skattskyldiga	Ökning fr. 1949 Milj. kr.	%
Uppskattad inkomst					
av jordbruksfastighet	1.360,7	78,4	1.439,1	92,7	6,9
„ annan fastighet	288,0	68,9	356,9	17,3	5,1
„ rörelse o. d.	1.533,0	1.469,4	3.002,4	46,3	1,6
„ tjänst m. m.	14.939,9	—	14.939,9	495,4	3,4
„ kapital	478,3	34,7	513,0	8,6	1,7
Underskott å förvärvskälla	108,6	15,3	123,9	8,0	7,0
Sammanräknad nettoinkomst	18.491,3	1.636,1	20.127,4	652,3	3,3
Andra allmänna avdrag än underskott å förvärvskälla	2.264,2	175,0	2.439,2	154,2	6,7
Taxerad inkomst	16.218,9	1.461,1	17.680,0	504,7	2,9
Beskattningsbar inkomst	9.438,7	1.461,1	10.899,8	419,0	4,0
Uträknad skatt	1.411,7	565,7	1.977,4	73,7	3,9
<i>Taxeringen enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt</i>					
Beskattningsbar förmögenhet	18.283,6	981,8	19.265,4	761,9	4,1
Uträknad skatt	118,2	1,5	119,7	3,9	3,4
<i>Taxeringen till kommunal inkomstskatt</i>					
Taxerad inkomst	17.247,1	1.452,7	18.699,8	626,8	3,5
Beskattningsbar inkomst	14.131,5	1.452,7	15.584,2	555,3	3,7

I tabellen har åtskillnad gjorts mellan fysiska personer m. fl. (d.v.s. fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser) samt övriga skattskyldiga, av vilka svenska aktiebolag äro de ojämförligen mest betydelsefulla.

Såsom av tabellen framgår, har såväl inkomst- som förmögenhetstaxeringen år 1950 givit höjda värden som resultat. Vad först taxe-

ringen till statlig inkomstskatt enligt förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) beträffar kunna samtliga förvärvskällor uppvisa inkomstökning. Relativt kraftigast har fastighetsinkomsterna stigit, nämligen med 6,9 % för jordbruksfastighet och 5,1 % för annan fastighet. Däremot förete inkomsterna av rörelse o. d. samt kapital relativt obetydlig ökning med resp. 1,6 % och 1,7 %. Den av den sammanlagda inkomsten ojämförligen viktigaste delen, inkomst av tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet, har ökats med 3,4 % eller i belopp uttryckt 495,4 milj. kr. Den sammanlagda nettoinkomsten, som utgör summan av inkomsterna från de skilda förvärvskällorna efter avdrag för underskott å förvärvskälla, har stigit med 652,3 milj. kr eller 3,3 %, d.v.s. med ungefär samma

Milj. kr. enl. 1950 års taxering

	Fysiska personer m. fl.	Övriga skattskyldiga	Samtliga skattskyldiga	Ökning fr. 1949 Milj. kr.	%
Uppskattad inkomst					
av jordbruksfastighet	1.360,7	78,4	1.439,1	92,7	6,9
„ annan fastighet	288,0	68,9	356,9	17,3	5,1
„ rörelse o. d.	1.533,0	1.469,4	3.002,4	46,3	1,6
„ tjänst m. m.	14.939,9	—	14.939,9	495,4	3,4
„ kapital	478,3	34,7	513,0	8,6	1,7
Underskott å förvärvskälla	108,6	15,3	123,9	8,0	7,0
Sammanräknad nettoinkomst	18.491,3	1.636,1	20.127,4	652,3	3,3
Andra allmänna avdrag än underskott å förvärvskälla	2.264,2	175,0	2.439,2	154,2	6,7
Taxerad inkomst	16.218,9	1.461,1	17.680,0	504,7	2,9
Beskattningsbar inkomst	9.438,7	1.461,1	10.899,8	419,0	4,0
Uträknad skatt	1.411,7	565,7	1.977,4	73,7	3,9
<i>Taxeringen enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt</i>					
Beskattningsbar förmögenhet	18.283,6	981,8	19.265,4	761,9	4,1
Uträknad skatt	118,2	1,5	119,7	3,9	3,4
<i>Taxeringen till kommunal inkomstskatt</i>					
Taxerad inkomst	17.247,1	1.452,7	18.699,8	626,8	3,5
Beskattningsbar inkomst	14.131,5	1.452,7	15.584,2	555,3	3,7

procent som inkomst av tjänst m. m. Inkomstökningen från 1949 till 1950 års taxering är mindre än mellan taxeringsåren 1948 och 1949. Mellan sistnämnda år steg nämligen den sammanräknade nettoinkomsten med 1.730,2 milj. kr eller 9,8 %, vilket sammanhängde med en uppgång med ej mindre än 1.757,6 milj. kr, eller 13,9 % av tjänsteinkomsterna. Att slutresultatet dock gav en lägre in-

komstsumma, orsakades av en inkomstminskning för aktiebolagen. Vid 1950 års taxering ha däremot även aktiebolagen företett inkomstökning, med 26,4 milj. kr eller 1,8 %, vad den sammanräknade nettoinkomsten beträffar. För enbart fysiska personer m. fl. har sistnämnda inkomst stigit med 626,4 milj. kr eller 3,5 %.

I samband med de stigande inkomsterna har även skatteunderlaget stigit. Sålunda har den taxerade inkomsten stigit med 504,7 milj. kr, och den beskattningsbara med 419,0 milj. kr, eller med resp. 2,9 % och 4,0 %. De statliga Ortsavdragen, som utgöra skillnaden mellan de taxerade och beskattningsbara inkomsterna, uppgå, såsom av tab. 2 kan uträknas, till 6.780,2 milj. kr., vilket utgör icke mindre än 38 % av den totala taxerade inkomsten. Beloppet skulle givetvis ha varit ännu större, om samtliga skattskyldiga haft så stora inkomster, att de kunnat helt utnyttja Ortsavdragen. I huru stor utsträckning avdragen icke kunnat utnyttjas, är icke känt, men det är givet, att avdragen, allteftersom inkomstläget förskjutes uppåt, i allt större utsträckning kunnat utnyttjas av de skattskyldiga.

Den påförda statliga inkomstskatten uppgår till 1.977,4 milj. kr. mot 1.903,7 milj. kr året förut. Av ökningen, 73,7 milj. kr (3,9 %), belöper 52,0 milj. kr på fysiska personer m. fl. Vid 1948 års taxering, då andra beskattningsbestämmelser gällde, uppgick den påförda statliga inkomstskatten till 2.044,5 milj. kr.

Den till statlig förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenheten har stigit med 761,9 milj. kr, vilket motsvarar 4,1 %. Den uträknade förmögenhetsskatten har ej stigit lika starkt utan ökningen har stannat vid 3,4 %, vilket, då förmögenhetsskatten för det övervägande antalet skattskyldiga (fysiska personer) är starkt progressiv, låter förmoda, att förmögenhetsökningen varit starkast

i de lägre förmögenhetsklasserna. Den påförda statliga förmögenhetsskatten uppgick till sammanlagt 119,7 milj. kr, vilket ej motsvarar mer än 6 % av den statliga inkomstskattens totalbelopp.

Vad slutligen den kommunala inkomsttaxeringen beträffar, har även här skatteunderlaget stigit, ifråga om den taxerade inkomsten något kraftigare, 3,5 % mot 2,9 %, men ifråga om den beskattningsbara något svagare, 3,7 % mot 4,0 %, än vid den statliga inkomsttaxeringen. Den enligt kommunalskattelagen taxerade inkomsten uppgår till 18.669,8 milj. kr samt den beskattningsbara till 15.584,2 milj. kr, vilka belopp med resp. 1.019,8 milj. kr och 4.684,4 milj. kr överstiger motsvarande inkomster vid den statliga taxeringen. Den stora olikheten härvidlag mellan den taxerade och beskattningsbara inkomsten sammanhänger med att de kommunala Ortsavdragen äro avsevärt mindre än de statliga. De kommunala Ortsavdragen uppgingo år 1950 till 3.115,6 milj. kr, vilket är åtskilligt mindre än hälften av de statliga (6.780,2 milj. kr).

Det totala kommunala skatteunderlaget, som består av såväl fastighets- som inkomstskatte-kronor, uppgick år 1950 till 174,5 milj. skatte-kronor mot 168,1 milj. år 1949. Av det förstnämnda beloppet härröra 4,3 milj. (2,5 %) från jordbruksfastighet, 14,4 milj. (8,2 %) från annan fastighet samt 155,8 milj. (89,3 %) från inkomst.

II. Fördelning av inkomst och förmögenhet år 1949

A. Inkomstfördelningen.

Inkomststatistiken grundar sig på uppgifter i A-längderna av 1950 års inkomsttaxeringslängder och omfattar således endast fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser men ej svenska aktiebolag m. fl. juridiska personer.

Föremål för statistisk bearbetning äro längdernas uppgifter om sammanräknad nettoinkomst och yrkesbeteckning. Den sammanräknade nettoinkomsten (i fortsättningen endast kallad inkomst) utgör, vilket redan torde vara bekant och såsom för övrigt framgår av den ovan meddelade sammanställningen över taxeringsutfallet, summan av uppskattade inkomster från skilda förvärvskällor, i förekommande fall efter avdrag för underskott å förvärvskälla. I inkomststatistiken ingå icke inkomsttagare med lägre årsinkomst än 600 kr. Vidare må påpekas, att äkta makar räknats som *en* inkomsttagare, vars inkomst utgör summan av de båda makarnas.

Yrkesbeteckningarna, som finnas i inkomstlängderna, skulle ha angivits av de skattskyldiga själva genom understrykning av bokstav och siffra i den inramade rutan överst

teckning blivit utsatta av taxeringsordförandena. Yrkesbeteckningen torde för de flesta inkomsttagare vara tämligen självklar. Svårigheter kunna uppstå i de fall, då inkomsttagarna haft inkomster från mer än en förvärvskälla. Avsikten är, att i dylika fall den näringsgren skall angivas, varifrån den största inkomsten erhållits, under förutsättning likväl att inkomsten härrör från yrkesverksamhet och ej utgör avkastning av förmögenhet e. d. Inkomsttagare, som haft inkomster från flera förvärvskällor, torde dock ej sällan felaktigt ha betecknats som "övriga" företagare eller "övriga" anställda. Vid riktig yrkesangivning böra dessa båda grupper "övriga" endast i undantagsfall förekomma.

Inkomsttagarnas fördelning på de olika yrkesgrupperna samt medelinkomsterna inom dessa framgår av tab. 3.

TAB. 3

Yrkesgrupper	Landsbygden		Städerna		Hela riket ¹	
	Antal inkomsttagare	Medelinkomst, kr.	Antal inkomsttagare	Medelinkomst, kr.	Antal inkomsttagare	Medelinkomst, kr.
<i>Företagare</i>						
Jordbruk med binäringar	314,331	4.814	9,983	5.764	324,504	4.843
Industri och hantverk ..	49,038	5.938	40,342	8.168	89,393	6.945
Samfärdsel	14,128	6.103	8,261	8.265	22,391	6.904
Handel	31,854	7.444	47,784	10.753	79,655	9.437
Fria yrken	3,085	8.945	10,131	15.001	13,240	13.577
Övriga	1,579	3.413	1,262	6.802	2,983	4.937
Samtliga företagare	414,015	5.219	117,763	9.593	532,166	6.188
<i>Anställda</i>						
Jordbruk med binäringar	306,758	3.084	16,444	4.518	323,203	3.157
Industri och hantverk ..	490,912	5.108	626,627	6.636	1.117,563	5.965
Samfärdsel	86,801	5.313	134,404	6.975	221,212	6.323
Handel	98,210	3.971	267,016	6.564	365,243	5.868
Allmän förvaltningstjänst	90,305	6.645	206,974	7.908	297,677	7.531
Fria yrken	5,511	4.995	18,143	7.774	23,657	7.127
Husligt arbete	61,537	1.794	39,953	2.390	101,496	2.029
Övriga	5,239	2.602	15,815	4.898	21,056	4.326
Samtliga anställda	1.145,273	4.415	1.325,376	6.695	2.471,107	5.640
Icke yrkesverksamma ..	186,535	2.441	194.823	4.047	381,561	3.263
Samtliga inkomsttagare	1.745,823	4.395	1.637,962	6.589	3.384,834	5.458

till höger på självdeklarationsblanketten. Dessa uppgifter, vilka vid behov skulle rättats och kompletterats av taxeringsnämnderna, ha ofta genom deklaranternas underlåtenhet att själva ange sin yrkesbe-

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet med sammanlagt 1049 inkomsttagare.

Som synes av denna tabell, uppgick hela antalet inkomsttagare i riket år 1949 till 3.384,834, vilket är 17.028 eller 0.5 % mer än år 1948.

Befolkningens sammansättning med avseende på yrkesgrupper liksom dessa förhållanden inbördes ifråga om medelinkomst m. m. har under de år, inkomststatistiken utarbe-

tats, ej undergått större årliga förändringar. Däremot har en fortlöpande förskjutning uppåt i inkomstläget kunnat konstateras. Rörande inkomst- och yrkesfördelningen år 1949 må följande egenskaper framhållas.

Huvudparten av inkomsttagarna utgjordes av de anställda, vilka uppgingo till 73 % av samtliga inkomsttagare. Företagarna utgjorde 16 % samt de icke yrkesverksamma 11 %.

Då större delen, 61 %, av företagarna faller inom näringsgrenen jordbruk med binärningar, blir inkomsttagarnas fördelning på företagare och anställda väsentligt olika på landsbygden och i städerna. På landsbygden utgjorde dessa kategorier resp. 24 % och 66 %, i städerna resp. 7 % och 81 % av det totala antalet inkomsttagare inom resp. områden.

De båda numerärt sett mest betydelsefulla näringsgrenarna voro industri och hantverk samt jordbruk med binärningar, inom vilka sammanlagt resp. 1.206.956 och 647.707 yrkesverksamma inkomsttagare funnos år 1949 eller resp. 36 % och 19 % av samtliga inkomsttagare.

Den talrikaste av de särskilda yrkesgrupperna var gruppen anställda inom industri och hantverk med 1.117.563 inkomsttagare eller nära $\frac{1}{3}$ av det totala antalet. Även på landsbygden omfattade denna yrkesgrupp med 490.912 inkomsttagare år 1949 större antal inkomsttagare än någon annan yrkesgrupp. På landsbygden kommo företagare resp. anställda inom jordbruk med binärningar på andra och tredje platserna med resp. 314.331 och 306.758 inkomsttagare. Tillsammans bildade emellertid de yrkesverksamma inkomsttagarna inom jordbruk med binärningar den talrikaste förekommande näringsgrenen på landsbygden. I städerna utgjorde de anställda inom handel 267.016. Detta antal

uppgick dock ej ens till hälften av gruppen anställda inom industri och hantverk, vilken räknade 626.627 inkomsttagare.

I tab. 3 lämnas även uppgifter om medelinkomsterna inom de olika yrkesgrupperna.

Mellan landsbygd och städer föreliggå påtagliga skiljaktigheter ifråga om medelinkomsterna. Medan inom hela riket medelinkomsten uppgick till 5.458 kr. år 1949 utgjorde den i städerna 6.589 kr och på landsbygden 4.395 kr eller cirka $\frac{2}{3}$ av medelinkomsten i städerna. Inom var och en av de särskilda yrkesgrupperna var medelinkomsten i städerna större än på landsbygden.

Den högsta medelinkomsten förekom hos gruppen företagare inom fria yrken, en yrkesgrupp som i inkomsthänseende står i särklass. Till denna grupp höra bl. a. läkare, advokater, konstnärer m. m. Som nummer två kom gruppen företagare inom handel. Bland de anställda förekommo de högsta medelinkomsterna inom grenarna allmän förvaltningstjänst och fria yrken. Inom dessa grupper torde antalet anställda i arbetarställning vara tämligen obetydligt. Sålunda höra arbetarna vid statliga verkstäder samt vid järnvägar, post, telegraf etc. icke till allmän förvaltningstjänst utan till industri och hantverk resp. samfärdsel.

Låga medelinkomster förekommo bland anställda inom jordbruk med binärningar samt anställda i husligt arbete. Inom dessa yrkesgrupper utgöras alltjämt inkomsterna i viss utsträckning av naturaförmåner, vilka i regel bruka åsättas låga värden vid taxeringen.

Uppgifterna om medelinkomsten giva en ganska god bild av skiljaktigheter mellan de olika yrkesgrupperna i inkomsthänseende. Ett komplement därtill erhålles av uppgifterna om inkomsttaxeringarnas fördelning på olika klasser efter inkom-

sternas storlek. Uppgifter härom inom jordbruk med binärningar, av lämnas i tab. 4. vilka 30,6 % redovisat inkomst un-

TAB. 4

Yrkesgrupper	Antal inkomsttagare							Summa
	Inkomst klasser							
	600— 1.000	1.000— 3.000	3.000— 5.000	5.000— 7.000	7.000— 10.000	10.000— 20.000	20.000—	
Företagare								
Jordbruk med binärningar	4.711	94.712	113.708	60.543	31.650	16.623	2.557	324.504
Industri och hantverk ..	1.469	16.777	23.699	19.270	14.304	10.726	3.148	89.393
Samfärdsel	84	2.263	5.902	6.022	4.838	2.859	423	22.391
Handel	600	9.605	15.454	15.548	15.625	16.932	5.891	79.655
Fria yrken	304	2.236	2.121	1.572	1.335	2.464	3.208	13.240
Övriga	252	1.312	581	268	245	241	84	2.983
Samtliga företagare	7.420	126.905	161.465	103.223	67.997	49.845	15.311	532.166
Anställda								
Jordbruk med binärningar	16.885	161.524	98.650	35.106	8.608	2.116	314	323.203
Industri och hantverk ..	20.698	176.629	275.659	335.995	217.460	81.238	9.884	1.117.563
Samfärdsel	2.491	23.572	47.474	79.284	47.364	19.504	1.523	221.212
Handel	12.538	101.325	99.453	64.974	42.615	35.021	9.317	365.243
Allmän förvaltningstjänst	4.659	37.135	59.776	68.011	64.195	54.375	9.526	297.677
Fria yrken	917	5.715	5.689	3.657	2.931	3.493	1.255	23.657
Husligt arbete	10.781	76.876	12.561	858	254	131	35	101.496
Övriga	1.660	8.759	4.527	2.635	1.837	1.375	263	21.056
Samtliga anställda	70.629	591.535	603.789	590.520	385.264	197.253	32.117	2.471.107
Icke yrkesverksamma ..	21.627	242.533	56.990	29.812	15.660	11.535	3.404	381.561
Samtliga inkomsttagare	99.676	960.973	822.244	723.555	468.921	258.633	50.832	3.384.834

Av företagarna inom fria yrken och handel — de två yrkesgrupper som kunde uppvisa de högsta medelinkomsterna — hade 24,2 % resp. 7,4 % under år 1949 inkomst överstigande 20.000 kr. Den förstnämnda yrkesgruppen skiljer sig, här liksom ifråga om medelinkomsten, fullständigt från alla de övriga grupperna. Skarp kontrast till de nyssnämnda yrkesgrupperna bilda företagarna

der 3.000 kr. och endast 5,9 % inkomster över 10.000 kr. Bland de anställda förekommo de gynnsammaste inkomstfördelningarna inom grupperna allmän förvaltningstjänst och fria yrken där resp. 21,5 % och 20,1 % funnos i klasserna över 10.000 kr. De ogynnsammaste fördelningarna åter uppvisade grupperna husligt arbete samt jordbruk med binärningar, inom vilka grupper in-

TAB. 5

Inkomstklasser, konor	År 1945		År 1946		År 1947		År 1948		År 1949	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
600—1.000	230.563	7,5	196.206	6,3	178.037	5,5	105.981	3,2	99.676	2,9
1.000—1.500	345.827	11,2	296.566	9,5	268.397	8,3	263.686	7,8	248.221	7,3
1.500—2.000	318.578	10,4	273.034	8,7	252.979	7,8	266.625	7,9	257.058	7,6
2.000—2.500	296.633	9,6	259.387	8,3	233.822	7,2	248.377	7,4	241.668	7,1
2.500—3.000	281.984	9,2	244.479	7,8	220.074	6,8	219.017	6,5	214.026	6,3
3.000—3.500	275.018	8,9	248.846	7,9	228.754	7,1	215.459	6,4	209.450	6,2
3.500—4.000	244.972	8,0	237.717	7,6	228.811	7,1	210.220	6,2	206.165	6,1
4.000—4.500	216.233	7,0	236.401	7,5	226.646	7,0	209.633	6,2	206.009	6,1
4.500—5.000	172.200	5,6	204.852	6,5	214.545	6,6	203.646	6,0	200.620	5,9
5.000—6.000	236.440	7,7	311.924	10,0	371.434	11,5	399.221	11,9	400.038	11,8
6.000—7.000	138.446	4,5	187.917	6,0	257.686	7,9	308.613	9,2	323.517	9,6
7.000—8.000	87.515	2,8	118.627	3,8	158.494	4,9	207.186	6,2	222.617	6,6
8.000—10.000	94.495	3,1	131.542	4,2	176.026	5,4	225.611	6,7	246.304	7,3
10.000—12.000	45.114	1,5	62.919	2,0	84.618	2,6	112.030	3,3	123.523	3,7
12.000—15.000	34.242	1,1	45.537	1,5	57.761	1,8	75.423	2,2	82.589	2,4
15.000—20.000	26.132	0,9	33.953	1,1	40.021	1,2	48.623	1,4	52.521	1,6
20.000—30.000	17.808	0,6	23.348	0,7	25.705	0,8	30.198	0,9	31.857	0,9
30.000—50.000	8.451	0,3	11.624	0,4	11.463	0,3	12.592	0,4	13.306	0,4
50.000—	4.342	0,1	6.289	0,2	5.397	0,2	5.665	0,2	5.669	0,2
Summa	3.074.993	100,0	3.131.168	100,0	3.240.670	100,0	3.367.806	100,0	3.384.834	100,0

komster över 7.000 kr hörde till undantagen. I dessa kom däremot majoriteten av inkomstagarna 86 % resp. 55 %, inom klasserna under 3.000 kr.

Såsom av tab. 4 framgår, voro de lägre inkomstklasserna starkare besatta än de högre. Sålunda kom mer än hälften av antalet inkomstagare i klasserna under 5.000 kr och detta oaktat att en kraftig förskjutning från lägre till högre inkomstklasser ägt rum på senare år.

I tab. 5 lämnas uppgifter för hela riket om inkomstagarnas såväl absoluta som relativa fördelning på inkomstklasser under femårsperioden 1945—1949.

Tabellen visar tydligt den fortlöpande förskjutningen uppåt i inkomstläget. Från år 1948 till år 1949 har antalet inkomstagare ökat i alla klasserna över 5000 kr, i klasserna över 50.000 kr dock endast med fyra inkomstagare.

Utöver vad som anges i tab. 5 kan nämnas att år 1949 hade 871 inkomstagare mellan 100.000 kr. och 200.000 kr i inkomst, medan 101 inkomstagare funnos i klassen 200.000—300.000 kr samt 59 inkomstagare i klasser över 300.000 kr.

Såsom av tab. 3 framgår, var medelinkomsten lägre på landsbygden än i städerna. Detsamma gäller givetvis även ifråga om fördelningen på inkomstklasser. Som exempel kan nämnas, att år 1949 fanns 67 % av inkomstagarna på landsbygden men endast 44 % av inkomstagarna i städerna i klasserna under 5.000 kr.

För kalkyler rörande köpkraft m. m. är det av intresse att äga kännedom om inkomstsumman för samtliga inkomstagare inom en och samma inkomstklass. I statistiska centralbyrån beräknas inkomstsummor medelst dels Paretos formel, dels annan interpolationsformel ifråga om inkomstklasserna under 50.000 kr samt ifråga om de högre klasserna, vilka i motsats till de lägre

äro relativt glest besatta, genom exakt uträkning. (Interpolationsformlerna ge något för låga tal.)

Att de högre klasserna ha större andel i den totala inkomstsumman än i totalantalet inkomstagare, är självklart. Detta förhållande belyses av tab. 6.

TAB. 6

Inkomstklasser Kronor	Inkomstagare		Inkomstsumma	
	Antal	%	1000-tal kr	%
600— 2.500	846.623	24,9	1.389.586	7,5
2.500— 5.000	1.036.270	30,6	3.868.622	21,0
5.000—10.000	1.192.476	35,3	8.118.562	44,0
10.000—20.000	258.633	7,7	3.337.813	18,1
20.000—	50.832	1,5	1.727.487	9,4
Summa	3.384.834	100,0	18.442.070	100,0

Av denna tabell synes t. ex., att endast 1,5 % av inkomstagarna hade mer än 20.000 kr. i inkomst år 1949 men att deras sammanlagda inkomstsumma uppgick till 9,4 % av den totala inkomstsumman.

B. Förmögenhetsfördelningen

Primärmaterialet till den årliga förmögenhetsstatistiken utgöres av längderna över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt, i vilka uppgifterna om de skattskyldigas yrke, inkomst, skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet statistiskt bearbetas. I likhet med inkomststatistiken omfattar förmögenhetsstatistiken endast fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. I detta sammanhang må även erinras om att endast förmögenheter om minst 30.000 kr finnas upptagna i förmögenhetslängderna. Med förmögenhet avses därför i fortsättningen skattepliktig förmögenhet om minst 30.000 kr.

Huru förmögenheterna fördela sig efter de skattskyldigas yrken framgår av tab. 7.

Såsom synes av tabellen uppgick hela antalet förmögenheter till 216.415. Dessas relativa fördelning på företagare, anställda och icke yrkesverksamma avviker väsentligt från inkomstagarnas. Av de sist-

TAB. 7

Yrkesgrupper	Antal förmögenheter							Sum-
	Förmögenhetsklasser, kronor							
	30.000—	50.000—	70.000—	100.000—	250.000—	500.000—	1.000.000—	ma
<i>Företagare</i>	50.000	70.000	100.000	250.000	500.000	1.000.000	1.000.000—	
Jordbruk med binärningar	37.688	13.445	7.411	5.196	595	183	175	64.633
Industri och hantverk ..	4.926	2.158	1.478	1.649	390	95	39	10.735
Samfärdsel	1.371	505	270	202	26	12	9	2.395
Handel	7.577	4.014	2.975	3.508	714	175	71	19.034
Fria yrken	855	530	531	855	229	54	16	3.070
Övriga	280	162	106	148	26	9	5	736
Samtliga företagare	52.697	20.814	12.771	11.558	1.980	528	255	100.603
<i>Anställda</i>								
Jordbruk med binärningar	1.900	507	250	191	34	7	3	2.892
Industri och hantverk ..	8.553	2.751	1.945	2.464	754	298	125	16.890
Samfärdsel	1.813	589	398	343	81	23	14	3.261
Handel	5.266	2.377	1.963	2.665	813	256	107	13.447
Allmän förvaltningstjänst	5.876	2.565	1.814	2.329	456	111	25	13.176
Fria yrken	465	206	170	281	58	18	6	1.204
Husligt arbete	748	198	75	49	12	1	—	1.083
Övriga	314	144	123	148	31	5	1	766
Samtliga anställda	24.935	9.337	6.738	8.470	2.239	719	281	52.719
Icke yrkesverksamma ..	27.224	12.492	9.030	10.820	2.504	774	249	63.093
Samtliga förmögenhets- ägare	104.856	42.643	28.539	30.848	6.723	2.021	785	216.415

nämnda voro 16 % företagare, 73 % anställda samt 11 % icke yrkesverksamma, medan av förmögenheterna 46,5 % ägdes av företagare, 24,4 % av anställda samt 29,1 % av icke yrkesverksamma.

I förhållande till antalet inkomsttagare voro 18,9 % av företagarna och 16,5 % av de icke yrkesverksamma men endast 2,1 % av de anställda ägare till minst 30.000 kr.

Vad förmögenheternas storlek beträffar kan nämnas, att mer än 25 % av förmögenheterna överstego 100.000 kr. för fyra yrkesgrupper, nämligen företagare och anställda

inom fria yrken, anställda inom handel samt "övriga" företagare. Av de 785 miljonförmögenheterna förekom det relativt största antalet, 281, bland de anställda, vilka eljest visat lägre frekvens såsom förmögenhetsägare än företagare och icke yrkesverksamma, under det att 255 miljonförmögenheter ägdes av företagare och 249 av icke yrkesverksamma.

Det fåtal större förmögenheter, som förekom inom gruppen anställda i husligt arbete, torde ägas av i vederbörande hushållsföreständares hushåll medhjälpande familjemed-

TAB. 8

Inkomst- klasser, kr.	Förmögenhetsklasser kr							Summa
	30.000— 50.000	50.000— 70.000	70.000— 100.000	100.000— 250.000	250.000— 500.000	500.000 1.000.000	1.000.000	
—	485	195	146	177	40	14	7	1.064
600—1.000	1.760	297	125	78	6	2	1	2.269
1.000—3.000	22.102	6.853	2.514	811	37	7	1	32.325
3.000—5.000	20.172	7.276	4.748	2.567	74	12	2	34.851
5.000—7.000	18.567	6.136	3.417	3.209	84	9	2	31.424
7.000—10.000	18.270	7.481	4.665	4.071	264	17	—	34.768
10.000—20.000	18.616	10.612	8.498	9.914	1.858	175	25	49.698
20.000—50.000	4.648	3.572	4.093	8.582	3.107	941	134	25.077
50.000—	236	221	333	1.439	1.253	844	613	4.939
Summa	104.856	42.643	28.539	30.848	6.723	2.021	785	216.415

lemmar eller anhöriga, vilka ej äro anställda i egentlig mening men i statistiken räknas som sådana.

I tab. 8 lämnas uppgifter om förmögenheternas fördelning på storleksklasser och i kombination med förmögenhetsägarnas inkomster.

Som framgår av tabellen svara i allmänhet större förmögenheter mot större och mindre förmögenheter mot mindre inkomster, ehuru åtskilliga undantag från denna regel kunna iakttagas. Sålunda finnas sju skattskyldiga utan inkomst, vilka äro ägare till miljonförmögenhet. Å andra sidan är det icke ovanligt, att personer med betydande inkomster likväl ej äro ägare till förmögenhet

klasser åren 1945—1949 åskådliggöres i tab. 9.

Rörande förmögenheter under 30.000 kr kunna inga uppgifter erhållas ur taxeringslängderna.

Summan av samtliga skattepliktiga förmögenheter om minst 30.000 kr uppgick år 1949 till 18.816,1 milj. kr. I ovanstående tab. 2 har uppgivits, att för fysiska personer m. fl. den totala beskattningsbara förmögenheten enligt 1950 års taxering utgjorde 18.283,6 milj. kr. Skillnaden mellan dessa båda belopp har flera orsaker men beror främst på sådana reduktioner av skattepliktiga förmögenheter, som jämlikt 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt

TAB. 9

Förmögenhetsklasser, kronor	År 1945		År 1946		År 1947		År 1948		År 1949	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
30.000— 40.000	55.511	31,0	58.645	30,7	62.468	30,5	62.525	30,1	64.982	30,0
40.000— 50.000	32.388	18,0	34.295	17,9	37.084	18,1	38.149	18,4	39.874	18,4
50.000— 60.000	20.722	11,6	22.182	11,6	24.100	11,8	24.596	11,8	25.577	11,8
60.000— 70.000	13.673	7,6	14.642	7,7	15.929	7,8	16.495	7,9	17.066	7,9
70.000— 80.000	9.678	5,4	10.404	5,4	11.528	5,6	11.866	5,7	12.417	5,7
80.000— 90.000	7.108	4,0	7.813	4,1	8.427	4,1	8.627	4,1	8.989	4,1
90.000— 100.000	5.662	3,2	6.126	3,2	6.612	3,2	6.831	3,3	7.133	3,3
100.000— 150.000	14.908	8,3	16.086	8,4	17.591	8,6	17.776	8,5	18.639	8,6
150.000— 200.000	6.375	3,6	7.041	3,7	7.641	3,7	7.768	3,7	8.018	3,7
200.000— 300.000	5.878	3,3	6.319	3,3	6.457	3,2	6.453	3,1	6.758	3,1
300.000— 500.000	3.887	2,2	4.210	2,2	4.136	2,0	4.032	2,0	4.156	2,0
500.000— 1.000.000	2.281	1,3	2.429	1,3	2.117	1,0	1.969	1,0	2.021	1,0
1.000.000—	978	0,5	1.018	0,5	812	0,4	788	0,4	785	0,4
Summa	179.049	100,0	191.210	100,0	204.902	100,0	207.875	100,0	216.415	100,0

om minst 30.000 kr. Enl. tab. 5 funnos år 1949 5.669 personer, som haft minst 50.000 kr i inkomst. I tab. 8 upptagas 4.939 personer med ifrågasvarande inkomst. Skillnaden, 730, skulle således utgöras av personer, som haft 50.000 kr i inkomst men antingen sakna förmögenhet eller äga mindre än 30.000 kr.

I fråga om förmögenheterna äro förändringarna de olika åren emellan betydligt svagare än vad fallet är med inkomstfördelningen. Förmögenheternas fördelning på storleks-

kunna förekomma, när den skattskyldiges sammanräknade nettointkomst understiger ett belopp motsvarande $3\frac{1}{3}$ % av den skattepliktiga förmögenheten. Storleken av den förmögenhet, som sålunda genom reduktion undgår beskattning, uppgår till 548,0 milj. kr eller 2,9 % av den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten. Minskningen i statens skatteintäkter till följd av förmögenhetsreduktionerna uppskattas till 6,4 milj. kr.